

Documente referitoare la organizarea și funcționarea Companiei grecești din Sibiu

Încă din secolul al XV-lea mulți negustori greci din Macedonia, Epir și Tracia, în dorința de a prospera, s-au îndreptat spre Italia, Austria, Ungaria, Țările române, Rusia și alte țări cu care întrețineau de mai mult timp legături comerciale. Unii dintre aceștia au fondat importante case comerciale, ce au jucat un important rol economic și cultural timp de aproape trei secole. Printre acestea se numără și Compania greacă din Sibiu, întemeiată la începutul secolului al XVII-lea care a avut un rol deosebit în viața economică a Transilvaniei, stăpinind o lungă perioadă de timp întregul comerț cu Orientul și o mare parte din cel cu Occidentul. Istoricii au menționat activitatea negustorilor greci desfășurată într-o serie de localități din Transilvania cum sint: Sibiu, Brașov, Cluj, Arad, Alba Iulia, Hunedoara etc. Deși, la început, negustorilor orientali sau „supuși turci” li s-au impus o serie de interdicții, cum ar fi măsura luată în 1559 de Dieta Transilvaniei, prin care se decidea ca negustorii străini care nu au domiciliu stabil în Transilvania să nu poată face „nici un fel de negoț” în această țară, totuși, datorită faptului că produsele vehiculate de aceștia erau absolut necesare, principii Transilvaniei acordă unele privilegii cum este și acel din 1588, prin care li se îngăduie să vîndă și peste cuprinsul privilegiilor orașelor săsești, oriunde, numai prețul să nu fie mare”¹. Privilegiul de întemeiere a Companiei grecești din Sibiu a fost acordat de principele Gh. Rákoczi I la 8 iulie 1636, doar la scurt timp după înființarea pe continentul european a companiilor comerciale engleze, franceze, olandeze (1555—1670).

Prin acesta principele Transilvaniei admitea grecilor „... ca să fie volnici să-și aleagă, să numească și să-și pună în frunte ca privighetor fruntaș, un bărbat potrivit pentru aceasta, de o condiție aleasă, din mijlocul lor, cu incuviințarea și aprobarea guvernatorului transilvănean, pentru a se îngriji de treburile rinduite și pentru a pune capăt neînțelegerilor procesuale, pornite între ei și alți greci străini; nici unul dintre ei să nu poată fi arestat de dregătorii sau magistrații vreunui loc, să nu fie deținut sau tras la judecată pentru vreo afacere, la stăruința părții adverse, desigur tot un grec fie el transilvănean fie chiar un străin, ci netezirea prin judecată sau în alt chip a neînțelegerilor și conflictelor de acest fel iscate între ei ... să rămînă de competența starostelui lor în toate timpurile viitoare”². Prin privilegiul acordat de principele Rákóczi, Compania a obținut și dreptul de judecată „Jus Judicandi”, important, deoarece conferă autonomie acesteia.

Diploma acordată de împăratul Leopold Companiei grecești din Sibiu la 12 septembrie 1701 adaugă o nouă clauză privilegiului de constituire a acestei companii, dreptul de a face apel la jurisdicția camerală și tezaurială³. Că autonomia companiei nu era absolută rezultă din faptul că, în anumite cazuri, imprienații puteau face apel la Camera aulică,

¹ N. Iorga, *Acle românești și cîteva grecești*, Vălenii de Munte, 1932, p. V—VI.

² O. Cicanci, *Companiile grecești din Transilvania și comerțul european în anii 1636—1716*, București, 1981, p. 28.

³ Hurmuzaki, *Documente privitoare la istoria românilor*, Vol. XV, p. a11-a, București, 1911, p. 1488.

iar magistrații din Transilvania aveau dreptul să judece litigiile dintre companiști și stările privilegiate. Judele și cei doisprezece jurați, în afara dreptului de a judeca constituiau și conducerea administrativă a companiei.

În schimbul privilegiilor acordate de principii Transilvaniei, compania trebuia să plătească un impozit anual către visteria principatului, iar odată cu stabilirea dominației austriece în Transilvania, fiscul imperial. Toate regulamentele de funcționare a Companiei din Sibiu aveau menirea să întărească ordinea stabilită și să respecte articolele care condiționau privilegiul de întemeiere. În orice centre unde apăreau mai mulți companiști, ei ridicau biserici și școli de genul celei „de pe groapă” din Sibiu, ai cărei ctitori au fost negustorii originari din Oltenia, „hagiu” (= închinători la Locurile Sfinte) Petru Luca și ginerele său Constantin Pop. Spre a arăta forța lor comercială, amintim că în 1770 casa Hagi C. Pop arvunea pentru Austria 12.000 ocale de lină, iar în 1775, agenții ei din Craiova și Râmnic trimiteau Austriei 18.000 piei brute și argăsite.⁴

Prin scopul întemeierii ei, Compania grecească din Sibiu trebuia să fie o asociație de negustori, uniți și solidari prin interese comune, ea fiind o soluție și pentru autoritățile transilvănene, ce preferau o asociație organizată care să răspundă pentru membrii săi.

La sfârșitul veacului al XVII-lea și începutul celui următor intervin unele schimbări în situația companiei, generate mai ales de faptul că și alți negustori „orientali”, armeni, evrei, obțin o serie de privilegii. De aceea, în această perioadă se iau măsuri contra străinilor, acordându-se o mare importanță solidarității companiștilor de același neam, respectării stricte a legilor și regulamentelor de funcționare a Companiei.

Documentele pe care le prezentăm în continuare vin să sublinieze modul în care aceste hotărâri erau respectate de toți membrii Companiei.

DAN LIVEZEANU

1

1777 iunie 12, Sibiu. Atanasie Șt. Pilenga solicită primirea sa în cadrul Companiei negustorilor greci din Sibiu.

Ἐπιμω χρισιμοτατε και τυγην στατε ἀρχα και πρῶστε κὺξ θῶμα ὁμῶ
με ὅλον τὸ τιμίον ἀδελφάτω.

Τὸ παρὸν μὲν εἰς ἄλλο, δὲν εἶλην διὰ τὴν παρακαλεσο πρῶτον μὲν τὴν εὐγενίαν τῆς καὶ δευτέρου ὅλον τὸ τιμίον ἀδελφάτων διὰ τὴν ἐμὴν καὶ τὰ δεχγίτε καὶ ἐμένα ἕναν ἀπὸ τῆς τιμίας θας, ὅτι εἰς τούτον, αὐτὸ ἦλθα καὶ ἐγὼ ἐδὸ διὰ τὴν κατικίσω καθὼς καὶ ἠπίληπει ἀπὸ τοῦς προσστοτες ἐπίδι καὶ ἐγὼ ὅπου ἐβαλα τὸν ὄρκον μὲν καὶ μάλιστα ἐδὸ ἐπαντρέυθηκα καὶ ἔχο γνομὴν διὰ τὴν κατικίσω ἐδὸ εἰς ὅλον μὲν ἦν ζοῦν καθὼς καὶ ἡ εὐγενία σας ὅλοι καὶ θέλω τὴν ἕξενρω καὶ ἐγὼ πόθεν εἶμαι καὶ πόθεν κατὰγομην, ὅθεν παρακάτω τὴν εὐγενίαν τῆς ὅλον τὸ τιμίον ἀδελφάτων τὴν ἔχο τὸ ρεζολοντιὸν καὶ οὕτως μὲν πάντος

Τῆς εὐγενίας τῆς δούλος ταπίος

Α θανάσιος Μ. Πήλεγγα

1777 Ἰουνίου 12 εἰς Σιμπίνει

⁴ Teodor Bodogae, *Citeva momente mai importante din trecutul catedralei mitropolitane din Sibiu*, în „Mitropolia Ardealului”, XXXII (1987), nr. 5, p. 97.

〈Tradueere〉:

Prea cinstite și prea nobile proestos kir Toma și tuturor celor din prea cinstita Companie

Prezenta mea <cerere> nu este făcută pentru altceva decit pentru a vă ruga mai intii pe dumneavoastră prea nobile și mai apoi pe precinstita Companie să mă primiți și pe mine ca unul din cinstita dumneavoastră Companie, deoarece și eu am venit să mă stabilesc aici la fel ca și ceilalți dintre proestași, deoarece și eu am depus jurământul și desigur, aici m-am căsătorit și sint hotărit să rămân aici toată viața, la fel ca și dumneavoastră toți, doresc să știu și eu de unde sint și de unde sint condus, astfel că vă rog prea nobile și pe toți din prea cinstita Companie să am aprobarea dumneavoastră și rămân credincios pentru totdeauna.

al cinstitei <Companii> prea
plecată slugă

Atanasie M. Pileuga

1777 iunie 12, Sibiu

2

1783 ian. 22, Sibiu. Gheorghe I Marcu face insemnare in protocol că toți frații comunității și ai breslei au luat hotărîrea să cumpere casa răposatului Brașoveanu numit și Benedict, casă situată pe ulița Fleischerilor nr. 100, pentru comunitate.

1783 ππ 22 Ιανουαρίου Σημπήνη. Εἰς ἐνθουμῆιν.

Ἐσυνίχθημεν ἅλα τὰ ἀδελφία τῆς κοινότητος μας καὶ ἀδελφότητος ἕσοι ἐνρθεῖμεν κατὰ τὸ παρόν. Μετὸ νὰ ἐσυναθρίσθημεν ἀκομι καὶ ἐκάμα μεν ἀναμεταξί, μας καὶ πῆραμεν τὸ ὁσπήτιον τοῦ χερ Γεώργι Κόνρατ μετὸ ὄνομα τῆς κοινότητος, διὰ νὰ κτισωμεν ἐκκλησίαν τὸ ὅπολον καὶ ἐτελείωσεν θεοῦ βοηθοῦτας, μετὸ νὰ ἐγεννησεν οὕτως τὴν κοινότητα τὸ ὁσπήτιον τοῦ μακαρίου τον Γεώργ Βρασοβάνου, ὀνομαζομένου Μπενετί κτης, μετὸ Ν 100 καὶ μετὸ νὰ μὴν εἶναι τὸ πρῶτον ὁσπήτιον τοῦ Γεώργι Κόνρατ, ἐδόχθηκεν ὁ κύρ, Χατζη Κωνσταντίνος Ποπ νὰ τὸ ἀντήν ὑπόθεσιν, ὅθεν ἐσυμφωνήσαμεν διὰ νὰ παρθῆ αὐτὸ τὸ δεῦτερον ὁσπήτιον διὰ εἰν ἀδελφότητα. Ὅθεν καὶ ἅλοι μας ἐρωτήθημεν καὶ ἅλοι μας ὑλογον τὸ εὐρήκαμεν διὰ νὰ παρθῆ. Διὰ δὲ προῶτον ὁσπήτιον τοῦ Γεώργι Κόνρατ, ἐδόχθηκεν ὁ κύρ, Χατζη Κωνσταντίνος Ποπ νὰ τὸ δεχθῆ μετὸ ὅσα ἐφρονήθηκεν μαθῆ καὶ μετὰ ζοῖδα ἀκολούθησαν. Καὶ μετὸ νὰ εἶναι νὰ θορ-εθῆ κύριον εἰς τὰς 23 τοῦ παρόντος μετὸ τὴν τὸμπαν νὰ πουλεῖθῆ, ἀποφασίζωμεν αὐριο νὰ πηγαίνουον τῆσσοροι ὀνοματοί, ἦγοι ὁ κύρ Δημήτριος Μάρκου, ὁ κύρ Ἰωάννης Τζιγγου, ὁ κύρ Θωμάς Βελλετρας καὶ ὁ κύρ Χ ἀγγήκου στανίην Πόπ, οἱ ὅποιοι νὰ εἶχουον νὰ ἀκολούθησουον καὶ οἱ ὄρθηνον μὴν κοινότητος, περιπατοῦντας φρονὶ μως μιά νὰ μὴν τὸάνεσθ σουν εἰς ἀνάλογην τιμὴν καὶ νὰ μὴν φανερωθῶν ὅτι πέρνεται διὰ τὴν κοινότητα, παρὰ διὰ τὸν εοιντόνιον. Λοιπὸν ὅποιοις ἀπὸ τοῦς τῆσσορας ἤθελον τὸ πᾶρει, μάλιστα ὁ κύρ χατζη Κωνσταντίνος Πόπ, θέλει εἶναι διὰ μὴν κοινότητα καὶ ὄχι διὰ λόγον. Διὰ δὲ μὴν ἡμῶν θέλωμεν αὐριο καταλάβη πῶς εἶχει νὰ κτυπιθῆ πρῶτον καὶ καμὰ μὴν μιμῆν ὅπου εἶχει νὰ κτυπιθῆ ἴρις χιλιάδας φιοσῶνια οὐγκρικά ἢ τρις νέμπρικα, λοιπὸν νὰ εἶχη τὴν ἀδειαν, ἐάν κτυπιθῆ διὰ ἴρις χιλιάδ. νέμπρικα, νὰ ἔμπορῆ νὰ ἀνεῖσθη εἰς τοῖς χιλιάδ. καὶ δυνάσκεια πενήντα νέμπρικα, πλὴν νὰ μὴν μίλει θῆξω παράνω. Ὅθεν εἰσελίσεν, ἔρινεν καὶ ἀποφασίσει.

Γεώργιος Ι. Μάρκου	Μανικιᾶτχη Σαρράνου	Ἰωάννης Τζιγγου
ὕψυ προσεῖδῶς	Κυρίετγης Χ (αγγή) Τειχον	Ἰωάννης Βελλετρας
Κωσταντίνος Αρπάτσης	Νίκους Νικοχάνον Ζιγούρη	Χατζη Θεόδωρος Κώστα
		Κώστα

Χ[αγγή] Κωνσταντίνος Πόπ	Ἀθανάσιος Ἐμμανουέλ Πελλεγγρα
Κωσταντίνην Νεδέλκου	Κωσταντίνος Πέτιου
Ζαμφῆρης Πεδδα	Δημήτριος Δούτκας
Κωσμάς Κωσμά	Γιαννάκης Φογκορόση

1783 Ἰανουαρίου 23, Σημπήνη.

Θεον εἰρηθεῖα, τὴν σῆρροου ἐπάρθει τὸ ἀνωθεν ὁσπήτιον τοῦ ἀποθανών Γεώργη Μπενεδίκτη Βρασοβάνου μετὸ Ν 100 εἰς τῆς ὀλλίτικχ Φλεζάρηλοζ μετὸ τὴν τὸμπαν, μειωνοντας ἀπάνω εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κύρ χατζη ωι κωνσταντίνος πικιδιάδουζ ζιορ νι εσωργρηα υεικαρε χιλιάξξ.

⟨Traducere⟩:

1783 la 22 ian. Sibiu. Spre Amintire.

Ne-am adunat toți membrii comunității noastre și ai breslei (ai Companiei), adică toți cîți ne-am aflat ⟨aici⟩ în prezent. Deoarece ne-am mai întrunit și ne-am înțeles între noi și am luat casa d-lui Gheorghe Conrad în numele comunității—lucru ce a și luat sfîrșit cu ajutorul lui D-zeu ca să zidim o biserică, și deoarece acum însă s-a ivit prilejul să se vîndă casa răposatului Gheorghe Brașoveanu, numit Benedicti, cu No. 100 și deoarece prima casă a lui Conrad este mică și îngustă pentru asemenea chestiune, adică pentru biserică și deoarece această a doua casă este mai spațioasă mai ales pentru asemenea chestiune, ne-am înțeles așa dar ca să fie luată această a doua casă pentru breaslă. Deci noi toți am fost întrebați și noi toți am găsit că este bine să fie luată. În ceea ce privește prima casă a lui Gheorghe Conrad, chir Hagi Constantin Pop s-a oferit să o ia la preț cu care a fost cumpărată împreună cu toate cheltuieliile care au avut loc. Și deoarece mline la 23 ale lunii curente va începe strigarea ca să fie vîndută cu toba, hotărîm ca mline să meargă patru persoane, adică chir Dimitrie Marcu, chir Ioan Cincu, chir Toma Vilara și chir Hagi Constantin Pop, care vor proceda potrivit cu ordinul comunității, umblînd cu înțelepciune ca să nu o urce la un preț analog și să nu dea în vileag ea ⟨această casă⟩ se cumpără pentru comunitate, ei fiecare o cumpără pentru sine. Deci oricare dintre cei patru va lua-o mai ales chir Hagi Constantin Pop, ⟨casa⟩ va fi pentru comunitate, iar nu pentru el. Cît privește prețul, vom ști mline la ce preț va începe mai întîi strigarea și potrivit cu prețul cu care va începe mai întîi strigarea: trei mii florini ungurești sau nemțești, ⟨Hagi Constantin Pop⟩ să o poată urca pînă la trei mii două sute cincizeci nemțești, însă să nu se vorbească pe afară că breasla (Compania) are de gînd să o cumpere, din cauză că este posibil să se urce desigur mai sus.

Așadar s-a terminat, s-a făcut și s-a hotărît.

Gheorghe Ioan Marcu	Manicati Safranu	Ioan Cincu
acum proestos	Chiriți H(agi) Tihu	Toma Vilara
Constantin Arpaș	Nanu Nicolau Ziguri	Gheorghe Vilara
Hagi Constantin Pop	Atanasie Emanoil Pilenga	Hagi Teodor Costa
Constantin Petcu	Zamfir Prida	Constantin Nedeleu
Ianache Fogoroș		Dimitrie Dutecă.
Cosma Cosma.		

1783 ian. 23, Sibiu.

Cu ajutorul lui D-zeu astăzi a fost luată cu toba casa de mai sus a răposatului Gheorghe Benedicti Brașoveanu, cu No. 100 din ulița Fleșarilor, rămînd pe numele lui chir Hagi Constantin Pop exact pentru patru mii florini ungurești. Și să fie /ea dovadă/.

Arh. St. Sibiu, Reg. Comp- grde. nr. 84, f. 38, orig.

3

1783 mart. 16 ⟨Sibiu⟩. Conducerea Companiei grecești hotărăște în chestiunea deschiderii unei prăvălii de către Zamfir Preda ca acesta să-și declare capitalul înaintea Companiei cu doi giranți de încredere, potrivit cu norma împărătească din 1772, pentru ca declarația sa să fie trimisă guvernului pentru aprobare.

16(3 Μαρτίου 16

Ἔστωντας καὶ νὰ ἀκολουθήσῃεν ἡ ὑπόθεσις τοῦ Ζαυφίρι Πρέδα ἀπὸ τοὺς 16(2 Αὐγούστου πρῶτῃ, ὅπου ἐπιχειρήσθηκεν διὰ νὰ ἀνίξῃ ἀργαστήριον μέσα εἰς τὸ κάστρο τοῦ Σιμπηρίου, ἐπιθυμῶντας καὶ αὐτὸς νὰ Κισή, ἔχωντας ἀργαστήρι πουλῶντας λιανικῶς, καὶ ἔδωκεν καὶ μεμοριάλι μέσα εἰς τὸ ἔκλαμπρον γουβέρνιουμ, γράφωντας ἀρκετὰ τὰ ὅποια δὲν ἦτον ὡς τὰ ἔγραφεν, καὶ ἐργωμένη ἡ ἀπόκρισις ἀπὸ τὸν ἔκλαμπρον γουμπέρνιουμ εἰς τὴν κομπανίαν μας εἰς τὸ ἄνωθεν αἶτος 16(2 Αὐγούστου 15 μα ἰ με τὴν ἰσάντηγιάν του τὴν ὅποιαν διαβὰ ὠντάς τῆρ, ἀπορίσαμεν τὸ πῶς ἠμπόρισεν διὰ νὰ γράφῃ τόσα πράγματα ὅπου καμίαν ἀλήθειαν δὲν ἤχον, καὶ κρὰ ὠντάς τον πάραυθα καὶ ἐρωτώντας τον διὰ τὰ ἔσα ἔγραφεν, ἀτ , ἀ ὅτι ὁ προκατόως του τάχατος νὰ ἀλάνθησεν μὴν καταλαμβάνωντάς τον τὰ ἔσα τοῦ εἶπεν. Μὲ ἄλλον τοῦτο τὸ ἐκαταλόθάβαμε καλλύτατα ὅτι εἶπον ἔτι τάχατος με αὐτὰ τὰ λόγιαλνὰ ἐπιτύχει τίποτες προτιτεριματά του καὶ νὰ θέλλῃ καὶ τὸ ἔκλαμπρον γουβέρνιουμ ὅπου νὰ προστάξῃ διὰ νὰ ἀνίξῃ ἀργαστήρι. Πλὴν τὸ ἔκλαμπρον γουμπέρνιουμ, φρονῶντας νουνεχῶς, μᾶς ἔστειλεν τὴν ἰδίαν του ἰσάντηγια εἰς τὴν ὅποιαν καὶ ἀπεκρίθημεν ὅτι τὰ ἔσα ἔγραφεν εἰς αὐτὸ τὸ μεμεριάλι του δὲν εἶπον ἀλήθεια, ὡς καθῶς καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ ἐμαρτήριον ἐμπροσθεν τοῦ ἀρχοντος μπουργεμάιστερ, παρώντος καὶ τοῦ ἀρχοντος Φρονουσταίν, κατέμπροσθεν τοῦ ἀρχοντος προιστοῦ κυρίου Γεωργίου Μάρκου καὶ κύρ Γεώργη Σαφράνου ὅτι ὁ προκατόως δὲν τοῦ ἐκατάλαβεν καὶ ὅτι ὡς ἔγραφεν εἰς τὸ ἔκλαμπρον γουμπέρνιουμ δὲν εἶναι οὕτως. Καὶ τέλος πάντων, ἀνακατόμενα τὰ ἤτηματα καὶ λόγια, εἰς πολλὴν καιρὸν ἔδωκεν καὶ ἡ κομπανία μας μέσα εἰς τὸ ἔκλαμπρον γουμπέρνιουμ ὅτι ἔχωντας αὐτὴ ἡ κομπανία δεκρέτον βασιλικὸν, χάρισμένο εὐμενωῶς, προστάζει ὅτι ἴλα τὰ μέλη τῆς αὐτῆς κομπανίας ὅτι ἔχουν ἢ νὰ ζιτίσουν ἢ νὰ ἀπολαύσουν ἀπὸ τὴν ἀδελφότητα, ἢ ἔταν ἤθελεν νὰ σέβι κανένας μέσα εἰς αὐτὸ τὸ ἀδελφάτο, νὰ ἔχη πρῶτον νὰ προστρέχῃ εἰς τὸν εὐφρεϊέντα προσετώτα τῆς κομπανίας, προσφίρωντας τὴν ὑπακοὴν του καὶ σέβας. Καὶ τότες ὁ προσετώς μετὰ τῶν ὀμνηγμένων νὰ προσφέρουν εἰς τὸ ἔκλαμπρον γουμπέρνιουμ τὸ ἤτημα τοῦ ἄνωθεν, ἐάν εἶναι εὐλογος καὶ δεκτὴ, εἰδὲ καὶ εἶναι πάλιν ἤτημα μικρὸν καὶ ὅπου δὲν ἀνεῖν εἰ διὰ μεγαλύτερον κρητήριον, νὰ τελιώνεται εἰς αὐτὸ τὸ κρητήριον. — Ἦεν ὁ ἄνωθεν Ζαυφίρις φαίνεται καλὰ τατα διὰ νὰ μὴν ἐφίλαξεν οὔτε τὴν ὑπακοὴν του ὅπου πρέπει νὰ ἔχη εἰς τὸ ἀδελφάτο, οὔτε τὸ σέβας καὶ ἔτρεξεν καὶ ἐσύντην τὸ ἔκλαμπρον γουμπέρνιουμ μάλιστα με ἰσάντην ἰαν σφαλτὴν καὶ μαρτυριμένην ἀπὸ τὸν ἴδιον διὰ τέτεια καὶ ἐγένεν καὶ εἰς τὸ ἀδελφάτο μας ἀρκετὴν δουλιὰ καὶ σύνχισις. Τὴν σήμερον συναθρισμένοι ἄλλοι μας καὶ ἐρωτώντας τον ἐμπροσθεν ὀλουῶν ἐάν ἔκαμε καλὰ διὰ αὐτὸ τὸ κίνημα, ὅπου καὶ ἐκ στόματος ἀπεκρίθη ὅτι σφάλῃ καὶ ὑπόκειται εἰς ἐκεῖνο ὅπου τὸν εὐρὴ νὰ καμί, καὶ ἐξετάωντας τὰ παλαιὰ τὰ δεσιμαία τῶν προπατόρων μας, εὐρίσκομεν διὰ τέτοια σφάλματα παιδείσης αὐστηραῖς καὶ μὴν μιμούμενοι τότε ἡμεῖς ἐκείνους τοὺς καιροὺς, γλυκένωντας τὰς παλαιὰς προσταγὰς, ἐρωτήθη ἄλλοι ἡ κινότης εἰς τί τὸν εὐρίσκον ἄξιον παιδείσεως καὶ ὠντας αἱ γνώμαις διάφοραις, ἀπερίσταν διὰ περισσότερα βότα διὰ νὰ πλιρῶσι οὐνγκρικα φιορίνια διακόσια διὰ τὸ αὐτὸ κίνημα. Πρὸσπίπτωντας ἄνω καὶ παρακαλώντας ὁ ἴδιος, ἐσυνκατήνεσαν εἰς τὰ οὐνθ 150 ὅπου καὶ τὰ ὑπόφερον θεληματικῶς, παρακαλώντας διὰ νὰ τὸν συνχωρηθῇ τὸ σφάλμα καὶ οὕτως ἔμεινεν. Ζιὰ δὲ τὸ ἀργαστήρι ὅπου ἔχει νὰ ἀνίξῃ, κατὰ τὴν προσταγὴν τὴν βασιλικὴν καὶ ὥρα πάλιν ξαναβεβαιώμεν εἰς τὴν ἰδίαν ἰσάντηγιαν, ὅπου ἐστάλθη ἀπὸ τὸ ἔκλαμπρον γουμπέρνιουμ εἰς τοὺς 16(3 Μαρτίου 6 κατὰ τὸ νέον, προστάζει ὅτι νὰ ἐξεταχθῇ ὁ σερμαγιός τοῦ αὐτοῦ Ζαυφίρι πρέδα, ἀκολουθῶντας τὴν βασιλικὴν νόμον ὅπου ἐδόθη εἰς τοὺς 1662.

Ἦεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἔχη νὰ φανερωνῇ εἰς τὸ ἀδελφάτο μας τὸν σερμαγιόν τον με δύο ἀξιόπιστους ἐγγιτάς, διὰ νὰ δοθῇ μέσα εἰς τὸ ἔκλαμπρον γουμπέρνιουμ νὰ τελιώσι ἡ ὑπόθεσις του καὶ εἰς τὴν κομπανίαν νὰ ὀδοῖ ὀμολογια, ὡς ἔδωσαν καὶ ἄλλοι πραγματευταῖ ἴπου ἐσέβηκαν εἰς τὰ ἀδελφάτο, φιλάσωντας καὶ αὐτὸ βεβαιώτατα. νὰ μὴν εἶναι σύντροφος με ἔξενον, με πινὴν ὅτι τοῦ κλητε τὸ ἀργαστήρι, ἐάν φανερωθῇ ὅτι ἔχει εἰς αὐτὸ τὸ ἀργαστήρι ἔξενον σύντροφον ὅπου δὲν εἶναι ἀπὸ τὴν κομπανίαν μας.

Καὶ ἔστω εἰς ἐνδειξιν.
Γεώργιος Ι. Μάρκου
νῦν προσετώς
Μανικιάτης Σαφφάνος
Μανικιάτης Σαφφάνος

Θωμᾶς Βελλερᾶς
Κωνσταντίνος Ἀρπάσις
Κυρήττης χατζὴ εὐχου

Γεώργιος Βελλερᾶς.

Ιωάννης χατζὴ Πέτρος Λουκᾶ ἐπίτροπος τοῦ καπετάνου με ἄλλον τὴν ἐξωτέραν.

<Traducere> :

Deoarece pricina lui Zamfir Preda continuă de la 1782 august 1, cind a încercat să deschidă o prăvălie în cetatea Sibiului, dorind și el să trăiască și să aibă o prăvălie în care să vîndă cu amănuntul, și a înaintat și un memoriu către prea strălucitul guvernium scriind multe lucruri care n-au fost așa cum le-a scris și deoarece a sosit răspunsul de la prea strălucitul guvernium la Compania noastră în anul de mai sus 1782 aug. 15 împreună cu instanția sa — pe care citindu-o ne-am mirat de faptul că a putut să scrie atîtea lucruri neadevărate — el a fost chemat îndată și fiind întrebat pentru cele ce a scris, a răspuns că proculator său chipurile a făcut greșala, neînțelegînd cele spuse lui. Cu toate acestea, noi am înțeles mai bine/chestiunea/ și anume că scopul lui a fost ca prin aceste cuvinte să dobîndească ceva avantaje pentru el, iar prea strălucitul guvernium să fie dispus să dea porunca să-și deschidă prăvălie. Însă prea strălucitul guvernium, judecînd cu înțelepciune, ne-a trimis înapoi instanția sa proprie (a lui Preda) la care am răspuns că toate cele scrise în memoriu n-au fost adevărate, după cum el însuși a mărturisit în fața nobilului Bürgermeister, fiind prezent și nobilul Fronensein, și în fața nobilului proestos domnul Gheorghe Marcu și chir Gheorghe Safranu și anume că proculator nu l-a înțeles și că ceea ce a scris către prea strălucitul guvernium nu este adevărat. În sfîrșit chestiunea fiind confuză prin cuvinte, Compania noastră a înaintat după mult timp /un memoriu/ către prea-strălucitul guvernium că această Companie posedă un decret imperial — fiindu-i acordat cu bunăvoință care poruncește că fiecare membru al acestei Companii, cind are ceva de cerut de la breaslă (Companie) sau să se bucure de ceva, sau cind vrea să intre în breaslă, mai întii trebuie să vină la proestosul care se va afla în fruntea Companiei, către care să-și arate supunerea și respectul său. Și abia atunci proestosul împreună cu jurații vor înainta chestiunea, dacă va fi întemeiată și acceptabilă, la prea-strălucitul guvernium, însă dacă chestiunea este de mică importanță și nu privește o judecătorie mai mare, atunci chestiunea să fie rezolvată la această judecătorie /a Companiei/. Așa dar se vede clar că sus-numitul Zamfir n-a ținut seama nici de supunerea sa pe care trebuie să o aibă în breaslă, nici de respect și a mers pînă acolo încît a supărat și pe prea strălucitul guvernium mai ales cu o instanție falsă, confirmată de el însuși, pentru asemenea lucruri, iar nouă ne-a produs destulă bătaie de cap și confuzie. Astăzi fiind noi toți adunați și întrebîndu-l în fața tuturor, cu privire la acest procedeu, dacă a făcut bine — acesta a răspuns și prin viu grai că a greșit și că se supune la orice pedeapsă — și cercetînd vechile legiuri ale strămoșilor noștri pentru asemenea greșeli, am găsit pedepse aspre, iar noi acum neimîtînd acele timpuri și imblinzind poruncile vechi, a fost întrebată întreaga comunitate cu ce îl găsește vinovat de pedeapsă și fiind păreri diferite, cei mai mulți au votat ca el să plătească două sute florini ungurești pentru această comportare. Însă căzînd în genunchi și rugîndu-se el însuși, au consimțit la fl. ung. 150 pe care i-a suportat de bunăvoie, rugîndu-se să i se ierte greșala și chestiunea a rămas astfel. În ceea ce privește prăvălia pe care trebuie să o deschidă, noi și acum certificăm din nou în aceeași instanție, care a fost trimisă de prea strălucitul guvernium la 1783 mart. 6 stil nou, că, potrivit cu porunca împărătească, să fie cercetat capitalul numitului Zamfir Preda, urmînd norma împărătească dată în 1772. Așa dar în curînd el trebuie să declare la breasta noastră cu doi giranți vrednici de încredere capitalul său ca /declarația/ să se dea prea strălucitului guvernium și astfel să ia sfîrșit chestiunea sa, iar către Companie să dea un zapis, după cum au dat și alți negustori care au intrat în breaslă, păzînd și acest lucru cu cea mai mare fermitate; să nu fie tovarăș /de negoț/ cu un străin, sub pedeapsă că i se va închide prăvălia, dacă va fi dovedit că în această prăvălie are un tovarăș străin, care nu este din Compania noastră. Și să fie ca dovadă.

Gheorghe I. Marcu
Actual proestos,
Manicati Safranu

Toma Vilara
Constantin Arpaș
Chiriți Hagi Tihu

Gheorghe Vilara

Ioan Hagi Petru Luca episcopul capitanei
cu toți membri comuni

1790 aprilie 1 Sibiu. Teodosie Constantin Cecherdechi, originar din Melenic, se obligă cu prilejul intrării sale în Companie, să se supună ordinilor ei.

Μ' τὸ παρόν μου γράμμα διαλαμβάνω ἐγὼ ὁ ὑπακόωθεν γεγραμμένος Θεοδόσιος Τζικερδέκι ἐξ Μελνίκων τὸ πὼς ἤλθον καὶ ἐπαράκασα τοὺς ἐντίμους πρῶστοὺς καὶ ὅλην τὴν ἀδελφότητα τῶν πραγματευτῶν Ρωμίων περιεγγράμων Σημηπνίου διὰ νὰ μὲ πάρουν καὶ συναριθμήσουν εἰς τὴν κομπανίαν, ὑποτασσομενος κατὰ πάντα νὰ εἶμαι εὐπειθὴς καὶ ὑποχρεὸς εἰς τοὺς νόμους τῆς ἀδελφότητός, φυλάττωνίαις ἀσφαλῶς, πειθόμενος εἰς τὰς πρροσταγὰς τοῦ τυχόντος πρῶστοτός καὶ συνέδρους αὐτοῦ μὲ ὑπακόν καὶ δίχως ἐναντιώματα. Ομοίως καὶ μὲ ἄλλα τὰ ἐπιλοιπα συναδέλφια τῆς κοινότητος νὰ ἔχω τὴν πρέπουσαν ἀγάπην καὶ ὑπακοήν. Καθὼς οἱ νόμοι φανερόνουν τοῦ παλαιοῦ κώδικος τῆς κομπανίας, νὰ μὴν ὑπεραίρωμαι εὐθὺς εἰς ἐπάρεσεις καὶ πρωτοκαθδρείαις καὶ ὀφίκια τῆς αὐτῆς κομπανίας ἀλλὰ προσμεινόντας ὅλλα τὸν καιρόντων, καὶ πολτεῖαν μου τὴν σεμνήν καὶ ἀκλήν τόσον εἰς τὰς συνάξεις τῆς κοινότητος, ὅσον καὶ τῆς ἐκκλησίας. Ζιζάνια εἰς τοὺς φατούρους τῶν πραγματευτῶν καὶ δούλλους νὰ μὴν διασπύρω λόγῳ, ἢ νὰ τοὺς πάρω αὐγατίωντας ταῖς ρόγαις, κάντε νοίκια σπητίων τῶν συναδελφῶν ἢ καὶ ἀργαστήρια. Νὰ εἶχω νὰ πειρῶσσω ἐκεῖνα ἵποὺ μὲ εὗρουν εὐλόγον ἀπὸ τὴν κρίσιν δωσῆματα καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα τοῦ ἀδελφάτου, πιθόμενος εἰς τὰς κρίσεις εἰρηνικά καὶ χωρίζοντάς, νὰ ἀπεμὼ ἀπὸ κάθε πρεζαρικατικῆν ὥσαν βασιλεία πράγματα καὶ ἄλλα μαδέμια ἐμποδισμένα τοῦ θιλαετίου. Ἐάν λοιπόν δεν φυλάξω ὅλλα ἵ ἄνωθεν γεγραμμένα, ἀλλὰ φανῶ ἔνοχος ὡς ἔχω νὰ γερεμετιθῶ μὲ νεμπγικα ζ σοχ-εὐθὺς καὶ νὰ εὐγὼ ἀπο τον ἀριθμὸν ἀδελφότητος. Πρὸς τούτας, ἐάν καίμιν παλαιὰν κρίσιν ἔχει τινὰς καὶ ἐμοῦ, νὰ μὴν ἔχω νὰ θεωρηθῆ εἰ τὸ κριτήριον τῆς κομπανίας, παρὰ μόνον ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἂν μοῦ τειγεί. Διὰ ἀσφαλείαν λοιπὸν δῶσ :%ὸ παρόν μου εἰς ν δεῖξην κα τῶν νῦν καὶ τῶν μελλόντων στερεώνωντας με τὴν ὑπογραφήν καὶ δούλαν. Καὶ ἔστω εἰς ἐνδειξήν. Σημηπῆν, τῆ 1=τῆ Απρῆλ. 1790

<locul pecetii> Θεοδόσιος Κοιντ [αυτίου]

Τζικερδέκι, βαβκίνωα τα ἄνωθεν

Traducere) t

Eu subsemnatul Teodosie Cecherdechi din Melenic declar prin prezenta scrisoare că am venit și am rugat pe cinstiții proești și întreaga breaslă (Companie) a negustorilor privilegiați greci să mă primească și să mă numere în Companie, angajându-mă cu totul să fiu ascultător și obligat față de legile breslei (Compania), păzindu-le cu fermitate, dînd ascultare poruncilor proeștosului, precum și asesorilor acestuia, cu supunere și fără împotrivire. De asemenea și față de toți ceilalți confrăți din comunitate să arăt dragostea și supunerea cuvenită. Potrivit cu legile vechiului codice al Companiei, nu voi aspira imediat după onoruri, după primele locuri și oficii ale acestei Companii, ci voi aștepta pe toate la timpul lor, și voi avea o conduită demnă și bună atît în adunările Companiei, cit și în cele ale bisericii. Nu voi semăna prin cuvinte zizanii în factorii și servitorii negustorilor, sau să-i iau pentru mine, mărindu-le salariile: de asemenea nu voi mări nici chiriele caselor confrăților sau prăvăliile. Voi plăti ceea ce mi se va hotări pe cale de judecată, voi plăti dările și alte nevoi ale breslei (Companiei), supunîndu-mă judecăților ei în chip pașnic și fără certuri, nă voi abține de la orișice prevaricație privind lucruri împărătești și alte mademuri interzise în vialet. Dacă însă nu voi păzi pe toate cele scrise mai sus, ci mă voi dovedi vinovat, să fiu amendat imediat cu 60 fl. nemțești și să ies din numărul breslei. Pe lingă acestea, dacă cineva are vreo veche judecată împotriva mea, judecata să ru fie examinată la judecătoria Companiei, ci numai de azi înainte, dacă voi avea vreo judecată. Așa dar pentru siguranță am dat prezenta mea dovadă atît pentru cei de astăzi, cit și pentru cei din viitor, întărindu-o cu semnătura și pecetea mea. Și să fie ca dovadă.

Sibiu, la 1 apr. 1790.

Teodosie Constantin Cecherdechi
adeverez cele de mai sus

Arh. St. Sibiu, Acte Comp. grec. nr. 126, orig.